

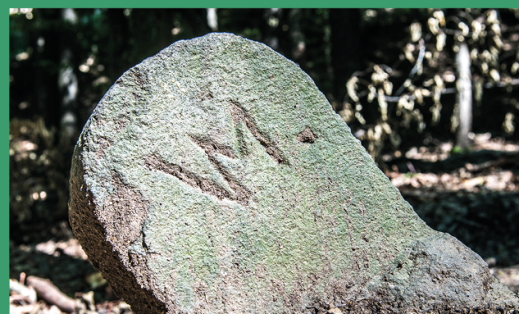

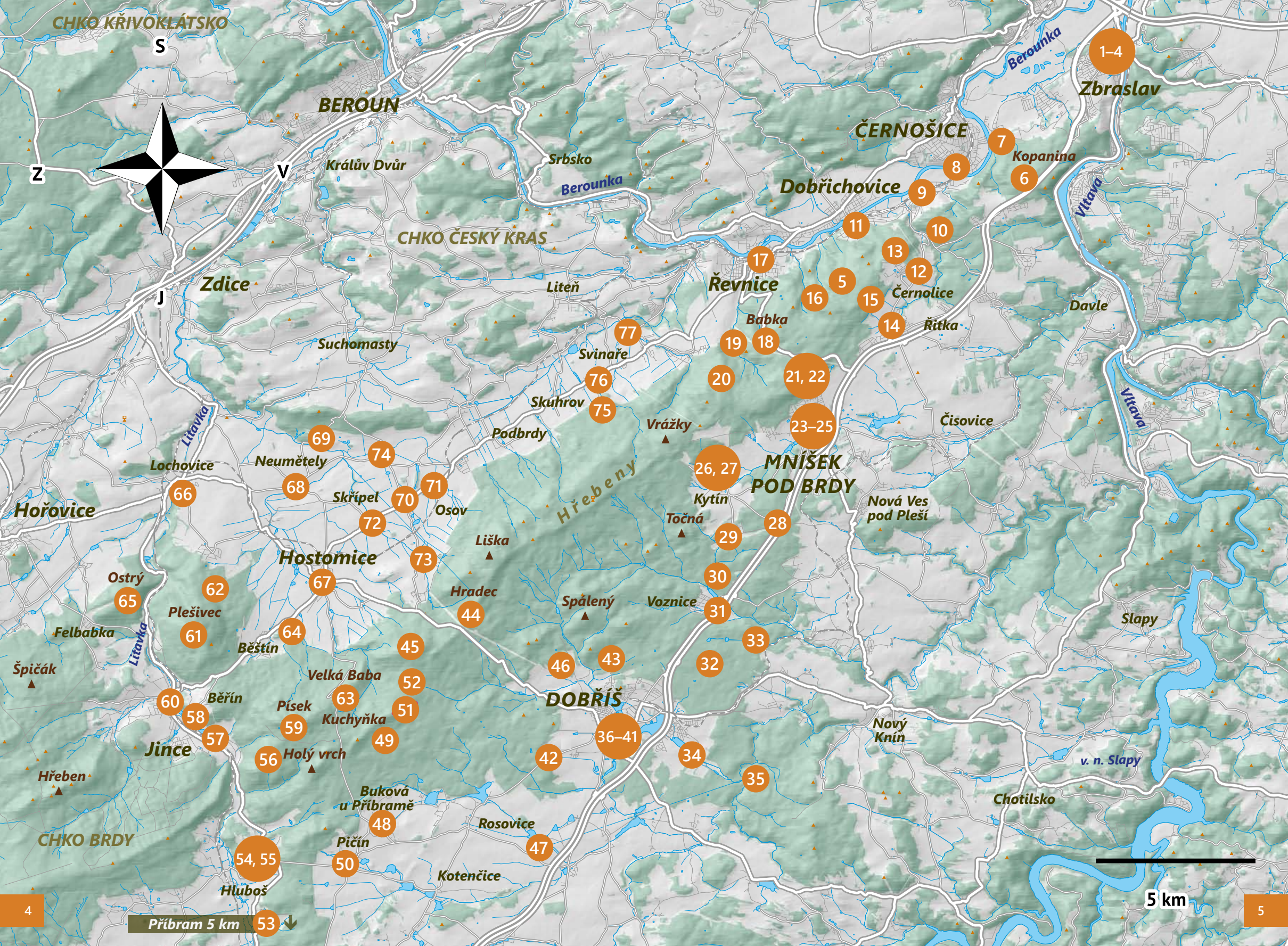
BRDY – HŘEBENY

Tomáš Makaj, Jaroslav Vogeltanz

77 romantických, dobrodružných a tajemných míst

CHKO KŘIVOKLÁTSKO

S

Z

V

J

BEROUN

Králův Dvůr

Srbsko

Berounka

ČERNOŠICE

Zbraslav

1-4

7

Kopanina

6

Dobříchovice

8

10

11

13

12

Černolice

14

Řitka

Davle

Zdice

Liteň

Řevnice

Babka

5

16

15

21, 22

Čisovice

Suchomasty

Skuhrov

75

Svinare

77

76

Vrážky

26, 27

MNÍŠEK
POD BRDY

Kytín

Nová Ves
pod Pleší

Točná

28

Lochovice

Neumětely

69

74

68

Skřípel

70

71

Osov

72

73

Liška

Hřebeny

Voznice

30

31

33

Spálený

46

43

32

35

Hořovice

Ostrý

65

Plešivec

61

62

Hostomice

67

Hradec

44

Špičák

Felbabka

Běstín

64

45

Velká Baba

63

52

Písek

59

Kuchyňka

49

Holý vrch

56

Běřín

58

57

Jince

60

Hřeben

CHKO BRDY

51

50

Buková
u Příbramě

48

Pičín

Hluboš

54, 55

53

Rosovice

47

Kotenčice

Nový
Knín

Chotilsko

v. n. Slapy

Slapy

5 km

🚗 Praha 78 km

🚗 Plzeň 85 km

🚗 Příbram 16 km

Praha, Zbraslav | GPS: N 49°58.09882', E 14°23.53087'

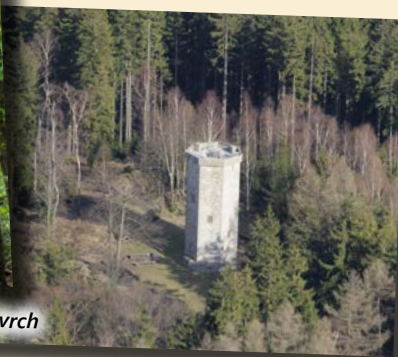
Brdská hřebenovka

⑤

Brdská hřebenovka představuje turisticky poměrně náročnou trasu. Jako výchozí bod si můžete zvolit několik alternativ. Tou nejdálčenější je Zbraslav-Baně, odkud se můžete vydat po červené trase až do středních Brd. Oblíbenější a kratší trasy mají nástupy ve Všenorech či Dobřichovicích. V prvně jmenované obci vám stačí vyjít z nádraží po žluté či modré turistické značce, které se napojují na červenou hřebenovku. Ta vede přes černolické skály a také přes vrch Červená hlína, kde byla poměrně nedávno otevřena rozhledna Korunka. Pokud jste se rozhodli vyrazit z Dobřichovic po modré turistické značce, určitě nevynechte vrch Hvízdinec s neméně zajímavou vyhlídkou. Červená hřebenovka pokračuje dál přes barokní areál Skalka nad Mníškem pod Brdy. Cesta utíká poměrně rychle a střídá ji chvilkami rovina i kopcovitá krajina. Stejně tak to platí o povrchu cest, čeká vás asfalt i lesní pěšiny. Trasa je poměrně zajímavá i pro cyklisty. Místy je ovšem těžce sjízdná, a tak je někdy lepší zvolit klasickou silnici. Červená hřebenová trasa míjí i velmi zajímavé novodobé památky, jakými je bývalá základna protiletadlové raketové skupiny VEGA, známější pod jménem Klondajk, kterou najdete nad městem Dobříš mezi vrcholy Jistevník a Vrážky. Základna je nepřístupná. Jako další zastávku na červené trase můžete zvolit donedávna jedinou rozhlednu na Hřebenech – Studený vrch. Zde je také vhodné místo na odpočinek s možností si opéci špekáček, případně zakoupit v rozhledně občerstvení. Vaše další trasa povede přes Kuchyňku a zaniklou obec Komorsko do Čenkova a Jinců, kde je železniční zastávka. Pro náročnější turisty je určena trasa přes Plešivec do Lochovic, kde je taktéž železniční zastávka. Pro ty, kteří nemají stále dost, je možné využít pokračování červené trasy z Čenkova přes Dominikální Paseky, Drahlín a Obecnici dále do oblasti středních Brd.

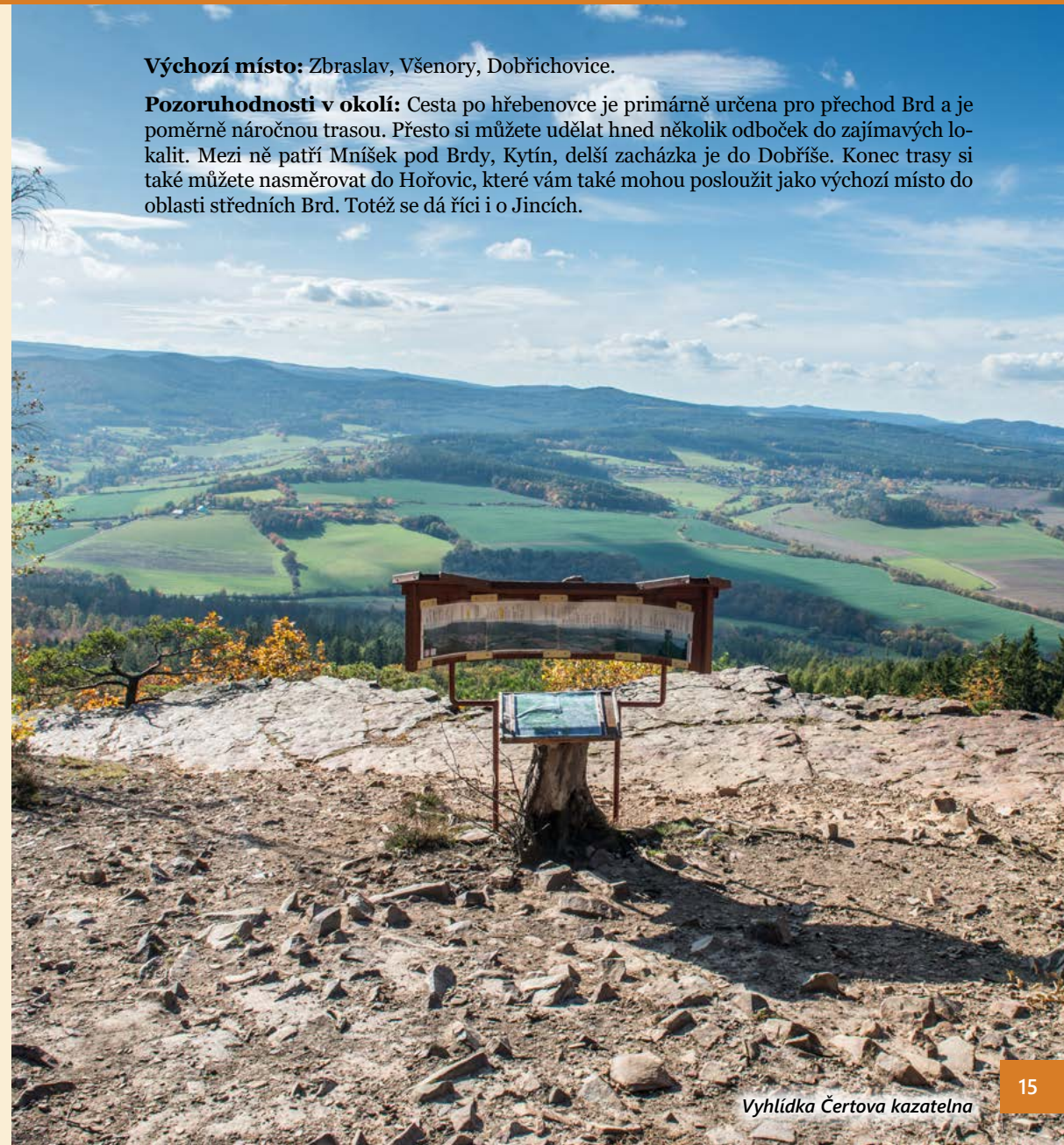
Baně, kaple Panny Marie

Studený vrch

Výchozí místo: Zbraslav, Všenory, Dobřichovice.

Pozoruhodnosti v okolí: Cesta po hřebenovce je primárně určena pro přechod Brd a je poměrně náročnou trasou. Přesto si můžete udělat hned několik odboček do zajímavých lokalit. Mezi ně patří Mníšek pod Brdy, Kytín, delší zacházka je do Dobříše. Konec trasy si také můžete nasměrovat do Hořovic, které vám také mohou posloužit jako výchozí místo do oblasti středních Brd. Totéž se dá říci i o Jincích.

Vyhlička Čertova kazatelna

Jezírko v bývalém lomu

🚗 Praha 40 km

🚗 Plzeň 73 km

🚗 Příbram 43 km

Okres Praha-západ, Řevnice | GPS: N 49°52.97847', E 14°13.18508'

Tramské El Paso

20

Brdské Hřebenky jsou neomyšleně spojeny s trampingu, a tak při zdejších putování není problém narazit na nějakou tu osadu. Jednou z nejstarších je El Paso, kterou najdete pod Letovskou skalou. Původně byl v místě lom, který ukončil v roce 1921 svou činnost kvůli vysoké hladině spodní vody. Ta vytvořila jezírko, které společně se skálou bylo dostatečně romantickou kulisou lákající trempy. V roce 1923 se tady proto objevili tři osadníci z Údolí hadrů, kteří společnými silami začali budovat novou osadu. Bývalý lom se začal měnit díky jejich úsilí v místo, kde si nakonec mohli postavit první chaty. Jak je psáno i ústně tradováno: „Skládali kameny a každou sobotu nosili v uhlířských putnách z Haloun od hospody U zrzavého paviána hlínu, kterou jim zde hospodský připravil.“ Malá osada vzkvétala a první chata získala oficiální povolení již v roce 1925. Ruce trampů a okolní příroda daly místu svérázný genius loci. A právě kousek od tohoto místa jedné noci v listopadu roku 1928 byla založena proslulá Brdská zimní armáda, která byla počátkem zlatých časů brdského trampingu.

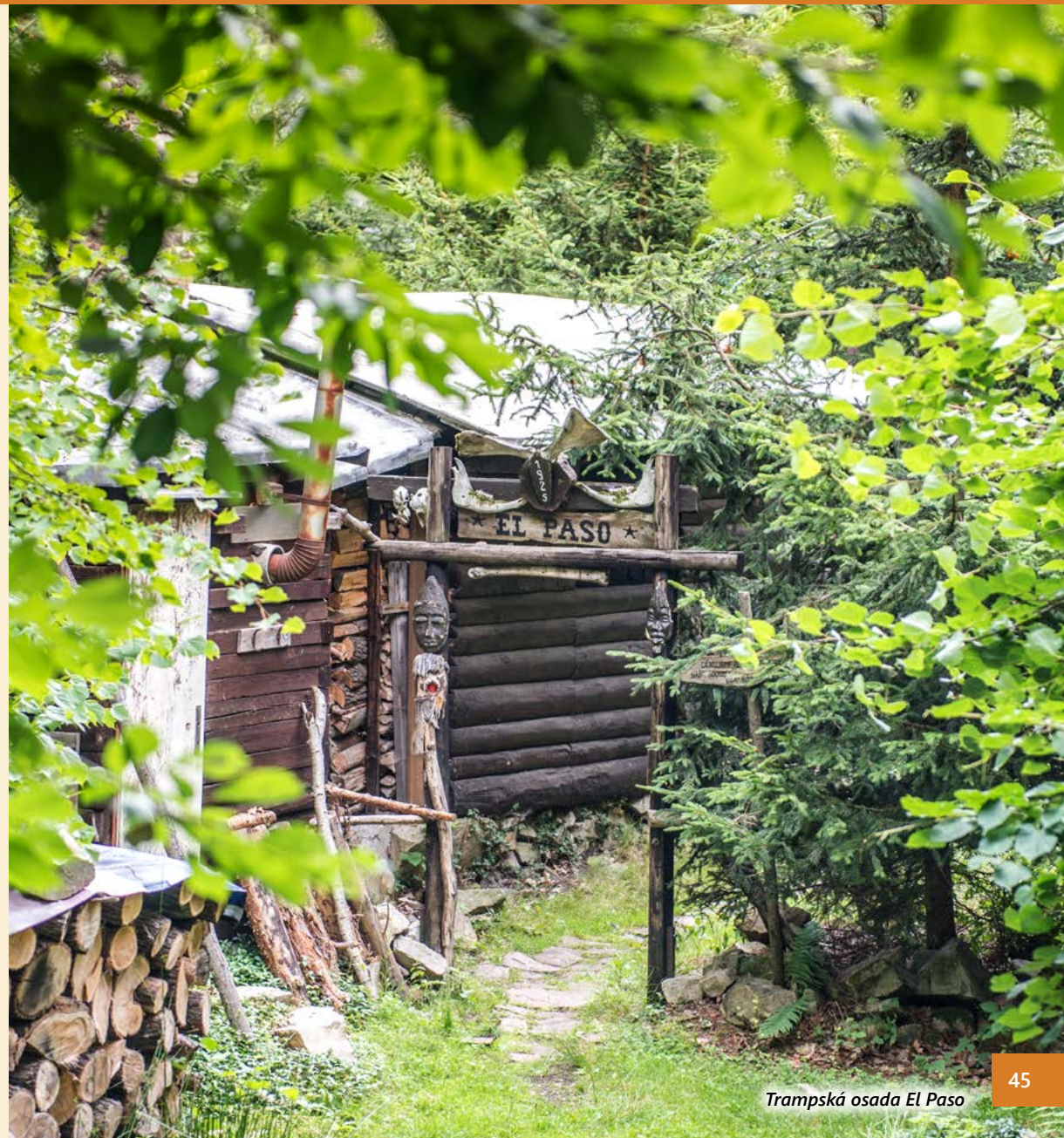
Pokud se rozhodnete toto pro některé posvátné místo navštívit, nerušte prosím osadníky v jejich chatách, ale spíše se pokochejte okolní přírodou. Je tu krásně, i když se tu najde i jedno místo, připomínající smutný osud obecního hajného Jana Maršálka. Ten zde byl omylem zastřelen při pořádání honu, při kterém stál v nepřehledném nízkém porostu. Na připomínku smrti Jana Maršálka zde byl vybudován pomníček, k němuž jeho potomci dodali informační tabuli s rodokmenem.

Výchozí místo: Nejsnadněji se dostanete k Jezírku po modré turistické značce z nedalekých Haloun.

Pozoruhodnosti v okolí: Od Jezírka můžete dojít až k obci Halouny, která patří mezi jedny z nejmladších obcí v oblasti brdských Hřebenů. O tom svědčí i pramálo památek, které lze v místě spatřit. Výjimku tvoří barokní socha sv. Izidora. Z obce se dá pokračovat po zelené trase do Řevnic, opačným směrem pak přes hájovnu Rochota až na Hřebenovou cestu.

Pomník Jana Maršálka

Praha 44 km

Plzeň 76 km

Příbram 22 km

Okres Příbram, Stará Huť | GPS: N 49°46.28703', E 14°13.64493'

Kudy chodíval Karel Čapek

35

Pokud jste si prohlédli památník Karla Čapka a krajina v okolí Strže se vám zalíbila, tak se neváhejte vydat na nedalekou naučnou stezku, která nese jeho jméno. Ta vás seznámí s místy, která měl známý spisovatel velmi rád. Stezka je dělena na tři na sebe navazující okruhy. Výchozí místo je na rozcestí Nad Strží, kde je i informační mapa. První okruh se nachází v bezprostřední blízkosti památníku Karla Čapka a představuje nenáročnou vycházku s několika zastávkami, které se netýkají jen historie a literatury, ale také přírody. Stezka je určena i nejmenším návštěvníkům. Těm dělá průvodce oblíbený pejsek Dášeňka. Cesta vede po hrázi rybníka Strž, kolem obelisku postaveného na místě, kde Karel Čapek s oblibou sedával. Zdejší stepní lokalita představuje domov pro řadu zajímavých rostlin a živočichů. Na první okruh navazují další dva, které jsou již o něco náročnější. Nejsou přímo vhodné pro rodinu s kočárkem, ale na své si přijdou již děti o něco odrostlejší. Na naučné stezce se seznámíte také se zaniklými hamry a jejich provozy. Na tabulích jsou ale mimo to popsány dřívější vodní nádrže. Ty se dnes proměnily v biotopy plné obojživelníků. Mezi nimi jmenujme skokana hnědého, zeleného či krátkonohého. Objevíte ale tady také ropuchu, či dokonce rosničku. Na odpočinkovém místě u Černé jedle zase zjistíte, že Karel Čapek rád fotil a chodil na houby. Další zastávka vás seznámí s historií trampingu na říčce Kocábě, tedy vlastně na Hadí řece. Na panelu je zachycen kupříkladu Bob Hurikán se svou manželkou a pěkná řádka trampských osad (Louisiana, Rewaston či Askalona). Celkem najdete na naučné stezce deset informačních panelů, které neubírají nic na krásách míst, kudy rád chodíval Karel Čapek.

Výchozí místo: Parkoviště necelého půl kilometru od Památníku Karla Čapka.

Pozoruhodnosti v okolí: Naučná stezka je propojena s památníkem Karla Čapka. Pokud návštěvu spojíte s nejdelším okruhem, výlet vám vyjde na celý den. Stará Huť je v blízkosti Dobříše, kde lze navštívit místní muzeum či rokokový zámek. Pokud jste nadšenci do turistiky, můžete se vydat od rozcestí U Čtvrtého hamru po žluté značce do Nového Knína.

Rybník Strž

Cesta ke zřícenině mlýna

Zřícenina mlýna Plechhamr

Praha 57 km

Plzeň 54 km

Příbram 17 km

Okres Příbram, Jince | GPS: N 49°48.54400', E 13°58.23383'

Údolím Litavky

57

Údolím říčky Litavky dnes vede frekventovaná silnice č. 118, oddělující brdské Hřebený od chráněné krajinné oblasti Brdy. Na této dopravní tepně je opravdu živo, a proto doporučujeme si vybrat k putování pouze některé úseky turistických a cyklistických tras, které jsou bezpečnější a klidnější. Říčka Litavka pramení na východním svahu Malého Toku v CHKO Brdy nedaleko obce Nepomuk. S prameny to není nikterak jednoduché. Je jich několik, a tak se názory na hlavní prameniště různí.

Vás bude zajímat hlavně cyklotrasa číslo 302A vedoucí podél Litavky ze Lhoty u Příbramě přes Trhové Dušníky až do Bratkovic. Odtud vede trasa 302 přes Dominikální Paseky, Čenkov, Jince a pak dále do Křešína. Zmíněné cyklotrasy jsou v souběhu s turistickým značením, kterému dominuje především červená značka procházející v blízkosti Litavky od Dominikálních Pasek až po Čenkov, kde dále pokračuje po modré. Ta vás doprovodí přes Jince, poté z údolí stoupá do svahu ke Křešínu. V údolí Litavky lze spatřit hned několik zajímavostí týkajících se přírody či historie. V blízkosti Bílé Huti u Čenkova je to památník z roku 1876 věnovaný husitské bitvě. Ta se zde odehrála 8. září 1422 mezi oddíly táboritského husitského svazu a husitů z Příbrami pod velením hejtmána Absolona Kovaříka a vojskem vedeným katolickým šlechticem Hanušem z Kolovrat. V samotném Čenkově můžete zhlédnout místní kapličku, která je v období adventu obklopena unikátním betlémem ze sena, jehož figury jsou v životní velikosti. Další zastávkou jsou Jince, kde se lze napojit na naučnou stezku Z Jince na Olymp Brd. Mezi významné zdejší památky patří rodný dům

Josefa Slavíka, unikátní dřevouhelná pec Barbo-ra, kostel sv. Mikuláše nebo bývalý zámek. Údolí Litavky si lze také prohlédnout v Rejkovicích, kde je nejen malebná železniční zastávka, ale také novogotická kaplička. Z Rejkovic se po zelené trase můžete vydat na Plešivec nebo po naučné stezce do Křešína.

Památník husitské bitvy

Kaple v Rejkovicích

Výchozí místo: Trhové Dušníky, Čenkov, Jince, Rejkovice.

Pozoruhodnosti v okolí: Pokud chcete prozkoumávat i výše položené povodí Litavky, můžete zavítat do Lesoparku Litavka, který najdete nedaleko obce Lazec. Zde se nachází naučná stezka s 12 zastávkami, informující o fauně a flóře a seznamující se zdejší hornickou historií.

Praha 60 km

Plzeň 56 km

Příbram 17 km

Okres Příbram, Jince | GPS: N 49°48.59517', E 13°59.30330'

Vzhůru na Olymp kraje

61

K putování na vrchol Plešivce (654 m n. m.) vám dobře poslouží naučná stezka Z Jince až na Olymp Brd, která je dobře přístupná z několika výchozích bodů. Cestu se šestnácti zastaveními můžete zahájit třeba z jineckého nádraží, ale napojit se také lze v Křešíně nedaleko Felbabky či v Rejkovicích. Prvně jmenovaná varianta vás povede okolo zajímavé stavby hotelu Kratochvíl, dále Slavíkovou ulicí, pojmenovanou po „českém Paganinim“, který se tu v čp. 8 v roce 1806 narodil. Dnes je tento dům náležitě opraven a označen pamětní deskou z roku 1933. Naproti rodnému domu je zbudován pomník Josefa Slavíka. Naučná stezka vede dál kolem budovy bývalého zámku, na němž je nejpatrnější barokní přestavba, která proběhla za Vratislavů z Mitrovic. Krása zámku se skvostnou zahradou vzala za své po odprodaní tohoto sídla Rudolfovi z Vrbna, který vlastnil nový zámek v Hořovicích. Budova začala sloužit jako depozitář mineralogické sbírky, kterou později vystřídalo železné zboží ze zdejší huti. Po polovině 19. století, kdy získal zdejší panství nový majitel, byl zámek přestavěn na pivovar, který zde fungoval až do sedmdesátých let 20. století. Cesta po naučné stezce dále vede okolo torza památné lípy až k bývalé dřevouhelné vysoké peci Barбора. Odtud začnete stoupat vzhůru kolem rybníka Pecováku přes přírodní památku Vinice dále k Běřínu. Cesta na Olymp Brd je putováním do kopce. Opatrní tedy musíte být nejen na svou fyzickou kondici, ale také na vodu ze studánek, které jsou v okolí naučné stezky. Při té návštěvě i další zajímavá místa jako proslulý Viklan či Smaragdové jezírko. Nezapomenutelná je i Čertova kazatelna, z níž je jedna z nejkrásnějších brdských vyhlídek, což potvrzují i slova spisovatele Karla Sezimy: „V nekonečném vzdušném, dokořán otevřeném prostoru, v nesmírné světelné tůni pod jezerní krásou oblohy celý kraj leží pod tebou jako na dlani.“

Výchozí místo: Vlakové nádraží Jince.

Pozoruhodnosti v okolí: Veškeré pamětihodnosti máte popsány na informačních tabulích naučné stezky Z Jince až na Olymp Brd. Jedná se především o samotné hradiště na vrcholu Plešivce, dřevouhelnou huť Barboru nebo o zajímavé paleontologické lokality na Jinecku.

Historický mezník na Plešivci

Praha 55 km

Plzeň 58 km

Příbram 23 km

Okres Beroun, Neumětely | GPS: N 49°51.10995', E 14°2.03842'

U Šemíkova hrobu

Brdy a Podbrdsko jsou plné tajuplných příběhů a pověstí. Za jednou z těch nejslavnějších se vydáte do obce Neumětely, která se rozkládá nedaleko Hostomic mezi brdskými Hřebeny a Českým krasem. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1331, kdy je zmiňován jistý Protywa Ulrici de Neumyetel neboli Protiva, syn Oldřicha z Neumětel. Jenže historie zdejšího osídlení je mnohem starší a pestřejší, o čemž svědčí i archeologické nálezy. Pokud vás toto téma zajímá více do hloubky, vypravte se k neumětelskému farnímu kostelu svatých Petra a Pavla, stojícímu na nenápadně vyvýšenině ve středu obce. Historických dominant u kostela najdete víc. Do oka vám jistě padne barokní budova s mansardovou střechou. Jedná se o bývalou faru, v níž sídlil farní úřad v letech 1763–1945. Směrem od návsi stojí u kostela zajímavá dřevěná zvonice z konce 18. století, ukrywající v sobě pouze jediný zvon. Ostatní padly za obět rekvírování v době první světové války. Samotný kostel sv. Petra a Pavla má původ ve 14. století. Jedná se o prostou jednodílnou stavbu, která byla v 18. století barokně přestavěna. Její nejstarší částí je presbytář. Vás ale budou zajímat jistě památky mnohem starší, kterými jsou velké opracované kameny. Ty mají pocházet z dávných dob, kdy zde Slované budovali svá sídla. Někteří badatelé jim přisuzují využití v dobách ještě mnohem starších. Dva z kamenů najdete jako součást schodů do zvonice, ostatní se nacházejí okolo kostela. Nejznámější z nich kryje místo údajného hrobu bájného koně Šemíka. Místo jeho posledního odpočinku má podobu malého klasicistního tympanonu, na němž je uveden letopočet 1887, kdy byl pomník zbudován majiteli zdejšího panství. Drobná stavbička z pískovce se klene nad starým kamenem, který zde dle pověstí leží od nepaměti. Dle pověstí se jedná o původní Šemíkův hrob. Traduje se také, že nikdo pod ním nesmí kopat, a tak jsou snahy hledačů a archeologů marné, protože, jak zní nápis, „v Neuměteli se věřilo a věří, že zde Šemík, věrný kůň rytíře Horymíra, zakopan leží.“

V ý c h o z í místo: Neumětely, návsi.

Pozoruhodnosti v okolí: Při pátrání po Šemíkově pánovi můžete navštívit velmi skrovné pozůstatky panského

Barokní fara

Zvonice u hřbitova

sídla na nedalekém vrchu Košík. Další zajímavou archeologickou lokalitu představuje tvrziště Hrádek u Libomyšle.

Hrob bájného koně Šemíka

Literatura a prameny

Literatura

- CÍLEK, Václav. Střední Brdy. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2005.
ČÁKA, Jan. Střední Brdy – krajina neznámá. Praha: Mladá fronta, 1998.
ČÁKA, Jan. Toulání po Brdech: souhrnné vydání knih Po Brdech se chodí pěšky a Brdské toulání. Vyd. 3. Praha: Mladá fronta, 2010.
HANSL, František, ed. Smíchovsko a Zbraslavsko. Praha, 1899.
JERIE LUKÁŠKOVÁ, Martina. Pověsti z Dobříšska. Ilustroval Karel JERIE. Dobříš: Městská knihovna Dobříš, 2020.
JŮNA, Jindřich. Monografie Hořovicka a Berounska VI: místopis. Praha, 1931.
JŮNA, Jindřich. Monografie Hořovicka a Berounska VII: turistické trasy. Praha, 1931.
KADLEC, Petr. Dvakrát ukradený Dobříš: letní sídlo říšských protektorů 1942–1945. Dobříš: KK, 2017.
LUTOVSKÝ, Michal, MATOUŠEK, Václav, STOLZ, Daniel. Lochovice v raném středověku: hradiště a podhradí. Archeologie ve středních Čechách. 2002, roč. 6, č. 2, s. 499–515.
PODLAHA, Antonín. Posvátná místa Království českého III. Praha 1909.
ROYT, Jan. Poutní kaple na Skalce – dílo Kryštofa Dientzenhofera. in: Umění. 1989, č. 37, 498–505
Sborník Brdy: krajina, historie, lidé. Praha: Státní oblastní archiv v Praze, 2018.
SEDLÁČEK, August. Hrady, zámky a tvrze Království Českého. Praha: Argo, 1998.
SLÁDEK, František. Lochovice: z historie Lochovic. In: Z kronik a pamětí kraje Horymírova. Lochovice: František Sládek, 2006, s. 12–37.

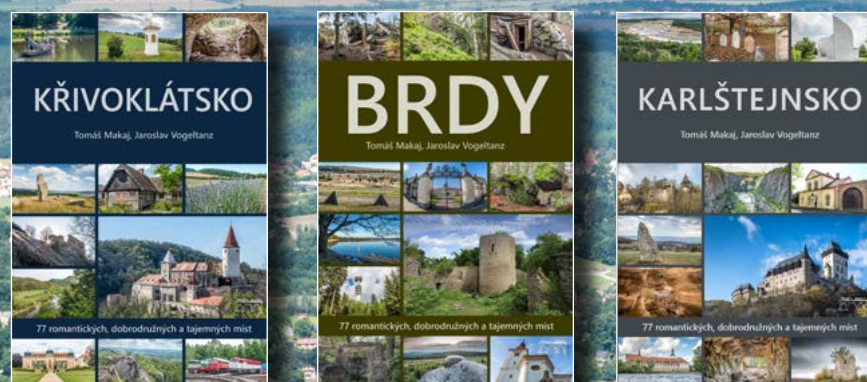
Prameny

- Pamětní kniha města Mníšku (1915–1960).
ŽITAVSKÝ, Petr, ŽITAVSKÝ, Ota. Kronika zbraslavská. Praha: Melantrich, 1952. Odkaz minulosti české.

Internetové zdroje

- www.zamek-mnisek.cz, www.revnice.cz, www.bukova.net, www.jince.cz, www.pribram.eu, www.osov.cz

Zveme vás i na další výlety

Starý most

www.starymost.cz

Obsah

Úvod.....	3	Dobříšským muzeem	82
Mapa.....	4	Procházka městem rukavic.....	85
Praha.....	6	Odsouzení k zapomenutí.....	86
Aula Regia.....	6	Po stopách spisovatelů.....	88
Po zbraslavských památkách.....	8	U obory Aglaia	90
Po stopách slavných	10	Na vrch Hradec.....	92
Svatojakubskou cestou.....	12	Rozhledna na Studeném vrchu	94
Brdská hřebenovka.....	14	Dobříšské okruhy a tajemná Bzdinka	96
Okres Praha-západ.....	16	K Sychrovskému rybníku	98
K červenobílému vysilači	16	Za pověstmi do Bukové	100
Tajemný Kazín.....	18	Po stopách brdských partyzánů.....	102
Přes Dolní Mokropsy k Montaně.....	20	Zapomenutá strašidla.....	104
Přes Všenory	22	Na Kuchyňku.....	106
Dobry rytíř pod vrchem Kámen	24	Čtyřmezí a Ježčí schody	107
Dobříchovický Brunšov	26	Barokní klenot	108
Černolické skály	28	O hlubošském kostele	110
Na rozhlednu Korunka	30	Letní sídlo T. G. Masaryka.....	112
Lata – vítězka Velké pardubické	32	Zaniklé Komorsko.....	114
Brandejsova hrobka	34	Údolím Litavky.....	116
Na Hvězdinec.....	36	Znovuzrozená Barbora	118
Po Fabiánově stezce	38	Okolím Písku.....	120
Babka a její vyhlídka	40	Na dno moře.....	123
Tajemný Píšťák.....	42	Vzhůru na Olymp kraje.....	124
Trampské El Paso	44	Za pověstmi na Plešivec.....	126
Zastávka poutníků.....	46	Okres Beroun	128
U čtrnácti kapliček.....	48	Sídlo vládce Brd	128
Mníšecké toulky	50	Franta Župan a zapomenutý hřbitov	130
Mníšecký zámek.....	52	Kde se těžila železná ruda	132
Cestou po stopách Káji Mařika.....	54	Bádníkův hrob.....	134
Kaplička i Pony Express	56	Město cvočkařů	136
Zázračný Kytín	58	U Šemíkova hrobu	138
Malá Svatá Hora.....	60	Horymírova tvrz.....	140
Okres Příbram.....	62	Osovsko.....	142
Památka na tragédii.....	62	Vížinská stezka	144
Andělské schody	64	Skřipelská stezka.....	146
Z Voznice do lesů.....	66	Chlumecká stezka	148
Králova stolice	68	Lážovská stezka	150
Tajemství kolomazné pece	70	Údolí Hadrů a Westend.....	152
Strž Karla Čapka	72	Kaplička, co vyzdobil Marko Čermák	154
Kudy chořoval Karel Čapek.....	74	Zapomenutý zámek	156
Zámek s nádechem romantiky	76	Literatura a prameny	158
Dobříšské Versailles.....	78	Obsah.....	159
Anglický park v Dobříši	80		

